

International Journal of Languages' Education and Teaching

Volume 9, Issue 1, March 2021, p. 54-78

Received	Reviewed	Published	Doi Number
19.01.2021	04.03.2021	30.03.2021	10.29228/ijlet.48961

Analysis of The Proverbs in Turkish and German with the Word Hunger

Faik ÖMÜR¹

ABSTRACT

In this study, proverbs uttered with the word "hunger" in German and Turkish have been compared. Examples for this comparison have been taken from the book "Proverbs and Idioms Dictionary 1" by Ömer Asım Aksoy in Turkish, and from "Die Deutschen Sprichwörter" by Karl Simrock and "Die Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen" by Wilhelm Körte in German. The study consists of four stages. In the first stage, proverbs that have been spoken in Turkish and German with the word hunger have been listed, first the proverbs in Turkish and then the proverbs in German. The numbers in parentheses at the end of the proverbs show the rank of that proverb in the author's work. In the next stage, proverbs about the word "hunger" in German and Turkish are comparatively given in separate tables. Tables consist of five columns. The sequence number of the proverb is given in the first column, the original (source language) of the proverb in the second column, the translation in the third column, and the proverb in an equivalent or close meaning, if any, is given in the fourth column, and in the fifth column, if there is no equivalent, it is indicated with an "x" sign. In the third stage, the proverbs that are used with the word hunger in Turkish and German have been discussed in terms of meaning and form concerning languages. In addition, proverbs have been examined formally in terms of word type. (words used as nouns, adjectives or adverbs). Criteria such as specifying animal names in proverbs and frequency of use have been examined. At the last stage, suggestions for the use of proverbs in foreign language teaching have been made.

Key Words: Proverb, hunger, equivalence, language teaching, comparison

Türkçede ve Almancada Açlık Sözcüğüyle İlgili Söylenmiş Atasözlerinin İncelenmesi

ÖZET

Bu çalışmada Almancada ve Türkçede "açlık" sözcüğüyle söylenmiş atasözleri karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma için örnekler Türkçede Ömer Asım Aksoy'un "Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1" kitabından, Almanca örnekler ise Karl Simrock'un "Die Deutschen Sprichwörter" adlı kitabından ve Wilhelm Körte'nin "Die Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen" adlı kitabından alınmıştır. Çalışma dört aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada Türkçede ve Almancada açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözlerinden önce Türkçede geçen atasözleri daha sonra Almancada geçen atasözleri liste halinde verilmiştir. Atasözlerinin sonunda yer alan parantez içindeki sayılar, o atasözünün yazarın eserinde kaçınıcı sırada olduğunu göstermektedir. Sonraki aşamada Almancada ve Türkçede "açlık" sözcüğüyle ilgili atasözleri karşılaştırmalı olarak ayrı ayrı tablolar içinde verilmiştir. Tablolar beş sütundan oluşmaktadır. Birinci sütunda verilen atasözünün sıra numarası, ikinci sütunda atasözünün orijinali (kaynak dili), üçüncü sütunda çevirisi, dördüncü sütunda varsa eşdeğer veya yakın anlamda atasözü ve beşinci sütunda eşdeğeri yoksa "x" işareti ile gösterilmiştir. Üçüncü aşamada Türkçede ve Almancada açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri anlam ve biçim yönünden her iki dildeki benzer ve farklı yönleri ele alınmıştır. Ayrıca atasözleri biçimsel olarak sözcük türü açısından da incelenmiştir. (İsim, sıfat veya zarf olarak kullanılan sözcükler). Atasözlerinde geçen hayvan adlarının belirtilmesi ve kullanım frekansı gibi ölçütler ele alınmıştır. Son aşamada ise atasözlerinin yabancı dil öğretiminde kullanılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Atasözü, açlık, eşdeğerlik, dil öğretimi, karşılaştırma.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, intelligent-77@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4839-3096.

1. Giriş

Atasözleri ulusların tarih boyunca yaşadıkları tecrübelerden süzölmüş sözlerdir. Çocuk, ana dilini öğrenmeye başladığında atasözlerini kavrayacak düzeyde olmadığından bunları daha sonra soyut düşünmeye başladığında kullanmaya başlar. Çünkü atasözleri derin anlamlar barındırmaktadır. Günlük hayatta bazı konuları kestirmeden anlatmak için bazen bir deyim bazen de bir atasözüne başvururuz. Birkaç cümleyle anlatmak istediğimiz meramımızı bir deyimle ya da bir atasözle anlatabiliriz. Bütün dillerde atasözleri vardır. Ancak her dil aynı durumu bazen birebir aynı sözcüklerle aynı anlamda bazen de farklı kelimelerle ifade eder.

Aksoy'a (1988:37) göre, "Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece ya da öğüt olarak düsturlaştırılan ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş özsözler" olarak tanımlanmıştır.

Korkmaz (1992:15) ise "Anonim karakter taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüz yıllar boyunca geçirdiği denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz" olarak tanımlar.

Almanca büyük atasözleri sözlüğü atasözünü şöyle tanımlıyor: "Söyleyeni bilinmeyen, yani halk tarafından söylenmiş ancak bir dil topluluğu veya halkın büyük bir kısmı tarafından bilinen ve genel olarak kullanılan veya genelleştirilmiş, bir tespitte uygun olan ifade" (Kirchberger,1986:7).

Almanca dilbilim terimleri sözlüğüne göre: "Atasözü ya da proverb: kısa ve özlü, belirli bir toplumun yaşam biçimini ve tecrübelerini yüksek düzeyde genelleştirmiş olan ifadeler. Yazarı belli değil; genelde halkın imgelemesi" olarak tanımlanıyor. (Lexikon sprachwissenschaftlicher Termini, 1985:227).

Lewandowski'ye (1985:1044) göre ise atasözü: "Kalıplaşmış ifade biçimlerinden yani içeriği ve biçimi değiştirilemeyen cümlelerden oluşmuş, belli tecrübeleri, görüşleri ya da düşünce biçimlerini yansıtan ve bir dil topluluğunun üyeleri tarafından sıkça kullanılan, halkın malı olmuş sözler; örneğin "Her ışıldaayan altın değildir"; "Yalanın bacakları kısa olur" (yalancının mumu yatsıya kadar yanar); "Ekilmeden biçilmez, emek olmadan yemek olmaz" biçiminde tanımlanmıştır.

Duden sözlüğündeki atasözünün tanımı şu şekildedir:

- Bir ders veren, bir yaşam kuralı içeren kısa, etkileyici, akılda kalıcı genelde kafiyeli cümle.
- (Öğretici) genelde kısa, tek satırlık şiir, genellikle ahlaki, dini veya siyasi içeriği olan şarkı (özellikle Orta Yüksek Almanca dönemindeki şiirde ve Eski Ahitte) (Duden, 1989:1441).

Wolfgang Mieder'e göre de atasözü "Herkesçe bilinen, yaşama dair bir kuralı ya da bilgeliği, etkili ve kısa bir şekilde ifade biçimidir" (Mieder, 1983: 3).

Acıkmak ya da aç kalmak insanın çok fazla tahammül edemeyeceği bir durumdur. İnsan gözlerini dünyaya açar açmaz yemek yeme ve içme ihtiyacı da başlıyor. Öncelikle annesinden süt emmeye başlıyor, daha sonra yavaş yavaş dışarıdan gıda ve içecek almaya başlıyor. Ve bu durum ölünceye kadar devam ediyor. Aslında insanın ihtiyaçları sadece bununla da sınırlı değildir. Zira insanın birçok ihtiyacı vardır bu dünyada. Bunları gruplandırarak olursak bu konuda yapılmış olan çalışmalardan şu tasnifi örnek olarak verebiliriz. Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre (1943:370-396) insanın ihtiyaçları şu şekilde sınıflandırılabilir:

1) Fizyolojik İhtiyaçlar: Su, yemek, ısınma, uyku gibi beden varlığını sürdürebilmek için gerekli olan ihtiyaçlardır. En temel ihtiyaçlarımız fizyolojik ihtiyaçlarımızdır.

2) Güvenlik İhtiyacı: Fiziksel ya da psikolojik zararlardan koruyan ihtiyaçlarla ilgilidir. Barınma, kendini tehlikelerden koruma, kaygıdan uzak kendini güvende hissetme ihtiyaçları güvenlik ihtiyaçlarıdır.

3) Ait Olma – Sevme – Sevilme İhtiyacı: Bir gruba ait olma hissi, sosyal statü kazanma, insanlar tarafından kabul edilme, benimsenme, sevmeye, sevilme gibi sosyal ihtiyaçlardır.

Bu ihtiyaçlar karşılanmazsa bireyde yalnızlık, umutsuzluk, yabancılaşma, bunalıma girme gibi duygular ortaya çıkabilir.

4) Saygı – Saygınlık İhtiyacı: İhtiyaçlar hiyerarşisi 4. basamağı olan bu ihtiyaçlar, takdir edilme, tanınma, statü ve başarı kazanma, saygı görme gibi ihtiyaçlardan oluşmaktadır.

Bir yazarın eserleriyle kalıcı olmak istemesi ve devamlı hatırlanmak istenmesi saygınlık ihtiyacına yöneliktir. Bu ihtiyacın giderilmemesi durumunda aşağılık, zayıflık, çaresizlik, değersizlik gibi kompleksler ortaya çıkabilir.

İkinci basamakta üst düzey ihtiyaçlar gelir. Bunlar:

5) Bilme – Anlama İhtiyacı: Kendi içinde olsun, toplumda olsun, çevrede olsun, olup biten olayları daha iyi bilme ve anlama ihtiyacıdır. Merak, keşfetme ve bilgiye ulaşma ihtiyaçları bilme ve anlama ihtiyaçları içindedir.

6) Estetik İhtiyacı: Sanatı anlama, zevke alma, bireyin kendi yaratıcılığını kullanma ihtiyacı estetik ihtiyaçlardır.

7) Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi son basamağı olan kendini gerçekleştirme ihtiyacıdır. Bireyin doğuştan getirdiği potansiyelleri tam olarak gerçekleştirebilmesi ve kullanabilmesidir. Bireyin kendi yeteneklerini kullanarak istediği hedefi gerçekleştirebilmesidir.

Birincil ihtiyaçları içinde yeme, içme, ısınma, uyuma ve barınma gelir. İnsan dünyaya gelir gelmez en temel ihtiyacı olan karnının doyurulması için ağlar ve annesi tarafından emzirilir, karnı doyurulur. Ve ölene dek insan yemeden içmeden vazgeçemez. Belki insan ömründe bazı şeyleri sürekli yaptığı zaman o şeylerden belli bir zaman sonra bıkar, usanır ve yapmaktan vaz geçer ama yemekten ve içmekten asla vaz geçemez. Çünkü yaygın kanaate göre insan yemek yemeden en fazla bir hafta, su içmeden ise en fazla üç gün dayanabilir. Bu ihtiyaçlarını sürekli gidermek zorundadır.

İnsanın en temel ihtiyacı karnını doyurmak olduğu gibi milletler de genel anlamda refah ve bolluk içinde yaşamak için üretmek zorundadır. Ama tarihin bazı dönemlerinde değişik nedenlerden dolayı milletler açlıkla karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenlerin arasında en başta geleni kuraklıktır. Çünkü kuraklık olduğu zaman insan oğluna buna karşı pek etkili bir çare bulamıyor. Bir diğer neden ise savaşlardır. Uzun yıllar süren savaşlarda doğal kaynaklar da yok edildiği için belli bir zaman sonra insanlar yiyecek ekmek, içecek su bulamaz duruma geliyor. Bu nedenle insanlar açlıkla yüz yüze gelmek istemiyorlar. Bu durumdan kurtulmak için çeşitli metotlara başvuruyorlar. Örneğin, bir şeyin bol olduğu zamanda depolanarak uzun süre dayanabilmesi ve ihtiyaç duyulduğunda kullanılabilmesi için ambarlar, soğuk hava depoları, konserve gibi yollarla ihtiyaçlarını muhafaza altına alıyorlar. Teknoloji geliştikçe yemek ve içecek ihtiyaçları farklı şekillerde depolanabiliyor ama bu sefer de ürünün maliyeti artıyor. İnsan aç ve susuz kalmamak için her şeyi göze alabilir. Hatta devletler bile bu

yüzden zaman zaman birbirleriyle savaşmıştır. Aç kalan bir insanın neler yapabileceği milletlerin atasözlerine de yansımıştır. İşte bu çalışmada Almancada ve Türkçede açlıkla ilgili atasözleri incelenmiş ve bu durumu nasıl ifade ettikleri (anlamsal boyutu) karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Anlam bakımından birbirlerine ne kadar benzedikler veya farklılaştıkları incelenmiştir. Ayrıca bu atasözleri anlam dışında farklı açılardan da ele alınmış ve biçimsel özellikleri bakımından da karşılaştırılmıştır.

Yabancı dil öğretiminde hemen hemen ders kitabında deyim ve atasözlerine az da olsa yer verilmektedir. Bu çalışmada açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri gerek Almanca öğretiminde gerekse Türkçenin öğretiminde kullanılabilir ve böylece kültürler arası yaklaşım yöntemiyle farkındalık oluşturulabilir. Ayrıca bu alanda yapılmış karşılaştırmalı fazla inceleme mevcut değildir. Bu bakımdan bu çalışma yabancı dil öğretimi alanına katkı sağlayabilir.

2. Türkçede ve Almancada Atasözlerinin Belli Başlı Özellikleri

2.1. Atasözlerinin Biçim Özellikleri

1. Atasözleri kalıplaşmış sözlerdir. Sözcükler değiştirilip yerlerine-aynı anlamda da olsa-başka sözcükler konulamayacağı gibi sözdiziminin biçimi de bozulamaz. Örneğin: “Derdini saklayan derman bulamaz” sözündeki derman yerine ilaç denilemez. “Çalma elin kapısını, çalarlar kapını” sözü de sözcüklerin sırası değiştirilerek “Elin kapısını çalma, kapını çalarlar” biçiminde söylenemez.

2. Atasözleri kısa ve özlüdür. Az sözcükle çok şey anlatır. “Dikensiz gül olmaz”. “Alet işler el övünür”. “Taşıma su ile değirmen dönmez”... gibi.

3. Atasözlerinin çoğu bir, iki cümledir. Daha uzun olanları azdır. “Vakit nakittir”. “Balık baştan kokar”. Görünen köy kılavuz istemez”. “Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al”... gibi. Örneklerde de görüldüğü gibi tümcelerde en çok geniş zaman kipi, kimi zaman emir kipi kullanılmıştır. Başka kiplerle kurulmuş atasözleri daha azdır. (Aksoy, 1988:15-16)

2.2. Kavram Özellikleri

1. Sosyal olayların nasıl olageldiklerini –uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak- yansızca bildiren atasözleri vardır:

“Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür”. “Minareyi çalan kılıfını hazırlar”... gibi.

2. Doğa olaylarının nasıl olageldiklerini-uzun bir gözlem sonucu olarak- belirten atasözleri vardır:

“Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır”

“Kork aprilin beşinden, öküzü ayırır eşinden”... gibi.

3. Toplumsal olayların nasıl olageldiklerini uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak bildirirken bundan ders almamızı hatırlatan atasözleri vardır:

“Ağlamayan çocuğa meme vermezler”.

“Öfke ile kalkan ziyan ile oturur”... gibi.

4. Denemelere ya da mantığa dayanarak doğrudan doğruya ahlak dersi ve öğüt veren atasözleri:

“Çirkefe taş atma, üstüne sıçrar”.

“Ayağını yorganuna göre uzat”... gibi.

5. Birtakım gerçekler, felsefeler, bilgece düşünceler bildirerek (dolayısıyla) yol gösteren atasözleri vardır:

“Bal bal demekle ağız tatlı olmaz”.

“Korkunun ecele faydası yoktur” ... gibi.

6. Töre ve gelenekleri bildiren atasözleri vardır:

“Dost başa bakar, düşman ayağa”.

“Kızını dövmeyen dizini döver” ... gibi.

7. Kimi inanışları bildiren atasözleri vardır:

“Kırk yılda bir ölet olur, eceli gelen ölür”.

“Akacak kan damarda durmaz” ... gibi. (Aksoy, 1988:17-19)

2.3. Atasözleri İle Deyimler Arasındaki Farklar

Genellikle atasözleri ile deyimler yanlış bir biçimde eş anlamlı olarak kullanılır. Aralarındaki fark onların kullanımındaki esnekliğinden kaynaklanmaktadır. Bir atasözü esnek değildir ve sadece söylendiği şekilde ve kelimelerin belli bir dizilimde yerleri değiştirilmeden kullanılır. Buna karşın bir deyim belli bir öbek ya da belli bir kavram olabilir ve bunlar farklı cümlelerde farklı şekilde oluşturulabilirler. Hem atasözleri hem de deyimler kültürel varlıklarımızdır. Sık sık ve severek kullanırız.

2.4. Diğer Dillerde Atasözleri

Atasözleri dilden dile farklılıklar gösterdiği için her zaman bire bir çevirisi yapılamamaktadır. Anlamları benzer olsa bile ifade ediliş biçimleri dilden dile değişmektedir. Buna örnek olarak Almancadaki “Hals und Beinbruch” atasözünün İngilizce karşılığı “Break a leg” yani kelime kelime çevirisi “Bacağı kır”. Ama aslında bu atasözünün tam karşılığı bol şanslar/ başarılar” demektir. Bu yüzden özellikle bir yabancı dil öğrenirken atasözlerini de öğrenmek gerekir. Ancak bu dil üstü gerçeklik, dil öğrenmeyi zorlaştırmakta ve yabancı dili kullanmada karışıklıklara yol açmaktadır.

Elbette bazı atasözleri kolayca bire bir çevrilebilmektedir. Örneğin; İngilizcedeki “The early bird catches the worm” tam olarak Almancada “Der frühe Vogel fängt den Wurm.” Türkçede ise “Erken kalkan yol alır, er evlenen döl alır”, “Sona kalan dona kalır” şeklinde çevrilebilir. (www.schreiben.net/artikel)

Almancadaki “In der Not frisst der Teufel Fliegen”. Anlamı “Zor durumda insan normal zamanda yapmadığı şeyleri yapar”. Buna yakın anlamdaki atasözü: “Not macht erfinderisch”; yani “Zorluk, sıkıntı insanı yaratıcı yapar”, “Aç köpek/kurt yavrusunu yer”.

3. Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı açıklık sözcüğüyle söylenmiş Türkçe ve Almanca atasözlerinin anlam bakımından ve biçimsel olarak ne kadar benzeyip benzemediğini tespit etmek ve bunların dil öğretiminde nasıl kullanılabileceği hakkında önerilerde bulunmaktadır.

3.1. Çalışmanın Kapsamı

Bu çalışmada seçilen atasözleri Türkçede Aksoy'un (1988) "Atasözleri Sözlüğü" ile Almancada Simrock'un (1846) "Die Deutschen Sprichwörter" adlı kitabından ve Körte'nin (1837) "Die Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen" adlı kitabından alınmıştır ve bu kitaplarda geçen atasözleri anlam ve biçim bakımından karşılaştırılmıştır.

3.2. Araştırma Yöntemi

Çalışmada veriler, nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılacak konular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. (Yıldırım ve Şimşek, 2006)

Türkçede ve Almancada seçilmiş üç atasözleri sözlüğünden sadece açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri karşılaştırılmıştır. Atasözleri yazarların kendi sözlüklerindeki sıra numarası parantez içinde verilmiştir. Kaynak esere bakıldığında verilen atasözü eserde kaçınıcı sırada olduğu görülecektir. Atasözleri önce kaynak dilde verilmiştir. Daha sonra atasözünün çevirisi, varsa birebir eşdeğer atasözü verilmiştir. Eğer eşdeğeri yoksa bu "x" işareti ile tabloda gösterilmiştir.

4. Türkçede ve Almancada Açlık (Hunger) Sözcüğüyle Söylenmiş Atasözlerinin Listesi

4.1. Türkçede Açlıkla İlgili Atasözlerinin Listesi

Bu atasözleri Aksoy'un (1988) Atasözleri sözlüğünden alınmıştır. Parantez içindeki rakamlar yazarın eserinde geçen atasözünün sıra numarasını vermektedir.

1. Aca dokuz yorgan örtmüşler, yine uyuyamamış. (Açın uykusu gelmez). (9)
2. Acıkan doymam(sanır) susayan kanmam sanır. (17)
3. Acıkan ne olsa yer, acıyan ne olsa söyler (Acıkan ne yemez, acıyan ne demez). (18)
4. Acıkmuş kudurmuştan beterdir. (20)
5. Acından kimse ölmemiş. (21)
6. Acıyan uymuş, acıkan uyumamış. (25)
7. Aç aç ile yatınca arada dilenci doğar. (26)
8. Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir. (Aça arpa ekmeği etten lezzetli gelir).(27)
9. Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez. (28)
10. Aç anansa/atansa da kaç. (29)
11. Aç aslandan tok domuz yeğdir. (30)
12. Aç/arık at yol almaz, aç/arık it av avlamaz. (31)
13. Aç ayı oynamaz. (32)
14. Aç bırakma (koyma) hırsız edersin, çok söyleme arsız (yüzsüz) edersin. (33). Çok söyleme arsız edersin, aç bırakma (parasız koyma, çok saklama) hırsız (yüzsüz) edersin. (Yüz verme arsız olur, az verme hırsız olur).
15. Aç domuz darıdan çıkmaz. (34)
16. Aç doymam, tok acıkmam sanır. (35)

17. Aç elini kora sokar. (36)
18. Aç esner, âşık gerinir. (37)
19. Aç gezmektense tok ölmek yeğdir. (38)
20. Açık ağız aç kalmaz. (40)
21. Açın gözü ekmek teknesinde olur. (45)
22. Açın imanı olmaz. (46)
23. Açın karnı doyar gözü doymaz. (47)
24. Açın koynunda ekmek durmaz/ eğleşmez. (48)
25. Açın kursağına/kursağında çörek dayanmaz. (49)
26. Aç ile dost olayım diyen peşin karnını doyursun. (51)
27. Aç ile eceli gelen söyleşir. (52)
28. Aç karın katık istemez, uyku yastık istemez. (53)
29. Aç köpek fırın/ fırın damı/ duvarı deler/yıkar. (54)
30. Aç kurt aslana saldırır. (55)
31. Aç köpek/kurt yavrusunu yer. (56)
32. Açlık ile tokluğun arası yarım yufka/bir dilim/bir lokma ekmek. (57)
33. Aç ne yemez, tok ne demez. (59)
34. Aç ölmez, gözü kararır, susuz ölmez benzi sararır. (60)
35. Aç tavuk kendini arpa/buğday/darı ambarında sanır/görür. (61)
36. Aç yanından kaç! (63)
37. Aç yanında sarpın kurcalanmaz. (64)

4.2. Almancada Açlık ile İlgili Atasözlerinin Listesi

Bu atasözleri Simrock (1846) ve Körte'nin (1837) atasözleri sözlüklerinden alınmıştır. Parantez içindeki rakamlar yazar(lar)ın eser(ler)inde geçen atasözünün sıra numarasını vermektedir. (W.K.=Wilhelm Körte; K.S.=Karl Simrock).

1. Dem hungrigen Bauch schmeckt alles gut.(W.K. 409)
2. In Hungersnot gibt's kein schlechtes Brot. (W.K. 3070)
3. Der Hunger ist ein Unger. (W.K.3051/Simrock/5105)
4. Hungern und harren stinkt übel in die Nase. (W.K. 3056/Simrock/5106)
5. Hungern und harren macht das Haupt närrisch. (W.K. 3056)
6. Dem Hungrigen ist ein harr ein hart Brot. (W.K. 3057)
7. Der Bauch lässt sich nicht vergessen/vorlügen.(einen hungrigen Bauch kann niemand lügen). (W.K.404/ Simrock 5100)

8. Hunger ist ein scharf(es) Schwert. (W.K.3052/Simrock-5101)
9. Der Bauch hat keine Ohren. (Simrock-765)
10. Dem hungrigen (Magen) ist nicht gut predigen/ den Hungrigen ist nicht gut predigen. (W.K. 3058-Simrock-5098)
11. Hunger leidet keinen Verzug. (W.K.3050./Simrock-5099)
12. Voller Bauch zum Studieren nicht taugt/ voller Bauch studiert nicht gern. (W.K.396-Simrock-760)
13. Leichter Magen macht schweren Sinn. (W.K.4016-Simrock-6743)
14. Not hat kein Gebot. (Simrock-7559)
15. Hungriger Bauch singt einen bösen Alt. (Simrock-5094)
16. Not lehrt viel Kunste. (Simrock-7566)
17. Not bricht Eisen. (Simrock-7575)
18. Der Hunger treibt den Wolf ins Dorf/ aus dem Wald. (W.K.3053)
19. Hunger lehrt die Katzen mausen. (W.K. 3069-Simrock-5095)
20. Der Hunger treibt den Wolf über Schnee und Eis. (Simrock-5097)
21. Der Hunger treibt den Wolf aus dem Busch. (Simrock-5096)
22. Der Wunsch ist der Vater des Gedankens. Arme Leute schlafen für wohl essen. (Simrock508)
23. Hunger macht Saubohnen zuckersüß. (W.K.-Simrock-5084)
24. Hunger ist die beste Würze/Gewürz. (W.K.Simrock-5083)
25. Hunger ist beste Würze. (W.K. 3067)
26. Der Hunger ist Meister. (W.K. 3068)
27. Hunger macht rohe Bohnen süß. (W.K.3065)
28. Der Hunger macht alle Speise süß, allein sich selbst nicht. (Simrock-5088)
29. Hunger macht Bohnen zu Mandeln. (W.K.3066)
30. Dem hungrigen Bauch schmeckt alles wohl. (W.K.409-Simrock-5087)
31. Des hungrigen Bauch wird voll, seineAuge wird nicht voll. (W.K. 410)
32. Seine Augen sind grösser als der Magen. (W.K.411)
33. Man füllt leichter den Bauch als die Augen. (W.K. 410-Simrock- 757)
34. Das Maul ist schnell gefüllt, aber langsam das Auge. (W.K.412)
35. Not lehrt beten. (Simrock-7564)
36. Hunger ist der beste Koch. (W.K. 3063. Simrock-5082)
37. Voller Bauch, ein fauler Gauch. (Simrock-759)
38. Der Hunger ist niemand's Freund. (W. K. 3054)
39. Wer nicht hungert, der fastet leicht. (Simrock-5102)

40. Voller Bauch lobt das Fasten. (W.K.402)
41. Hunger leiden ist ein gewisses Einkommen. (W.K. 3060)
42. Der Bauch ist ein böser Ratgeber.(Simrock 755)
43. Hunger macht hart Brot zu Lebkuchen/Honigkuchen. (W.K.3064/ Simrock-5086)
44. Hunger lehrt geigen.(Simrock-5089)
45. Hunger und Durst singen keinen Alt. (W.K.3055/ Simrock-5093)
46. Hunger ist ein guter Redner. (Simrock.-5090)
47. Lange Hungern ist kein Brot sparen. (W.K. 3059-Simrock-5103)
48. Der Hunger findet den Doktorhut.(Simrock-5091)
49. Der Hunger kostet wenig, aber der Überdruß viel. (W.K.3061-Simrock-5104)
50. Wer nicht hungert, saftet leicht. (W.K.3062)
51. Ein böses Maul ist schärfer als ein Schwert. (W.K. 4150- Simrock 5101)
52. Erst der Magen dann der Kragen. (W.K. 4015-Simrock-6738)
53. Ist der Magen satt, wird das Herz fröhlich. (W.K. 4017-Simrock-768)
54. Man sieht nicht in den Magen,
wohl aber auf den Kragen. (6739- Simrock)
55. Mit vollem Bauch ist gut Fastenpredigt halten. (Simrock-761)
56. Der Bauch macht uns alle zu Schelmen. (Simrock-756)
57. Von Worten wird der Bauch nicht voll. (Simrock-763)
58. Wenn der Bauch voll ist, ist das Haupt blöde. (766- Simrock)
59. Der Teufel greift die Leute am Bauch an, wo sie am weichsten sind. (Simrock-773)
60. Der Bauch läßt sich nichts vorlügen. (Simrock 764)
61. Vor dem Essen hängt man's Maul, nach dem Essen ist man faul. (Simrock. 2201)
62. Der Satte glaubt dem Hungrigen nicht. (Simrock-8709)
63. Der Satte mag nicht wissen, wie dem Hungrigen zumute ist. (Simrock-8710)

5. Türkçe ve Almandada Açlık Sözcüğüyle Söylenmiş Atasözlerinin Çevirisi, Açıklamaları ve Karşılaştırılması

5.1. Türkçe Atasözlerinin Çevirisi ve Açıklamaları

Tablo 1. Türkçe Atasözleri

Sıra No	Türkçe Atasözü	Almanca Çevirisi	Birebir karşılığı	Almanca Eşdeğeri Yok
1	Aca dokuz yorgan örtmüşler, yine uyuyamamış. (Açın uykusu gelmez). (9)	Trotz neun Bettdecken, schläft der Hungernde nicht gut. (Bei Hunger schläft es sich schlecht)	- Ein hungriger Magen versteht keinen Spaß. - Ist der Magen satt, sind die Glieder matt. - Wer ohne Essen zu Bett geht, der wird am Schlaf verhindert.	
2	Acıkan doymam (sanır) susayan kanmam sanır.(17)	Der Hungernde denkt, er könnte nicht satt werden und der Durstige denkt er könnte seinen Durst nicht stillen.		X
3	Acıkan ne olsa yer, acıyan ne olsa söyler.(Acıkan ne yemez, acıyan ne demez). (18)	Wer hungrig ist, der isst alles und wer eingebrochenes Herz hat oder gekränkt ist sagt alles.	- Dem hungrigen Bauch schmeckt alles wohl. - In Hungersnot gibt's kein schlechtes Brot. - Einem Hungrigen schmeckt alles Brot. - Hungrige Mäuler machen leere Schüsseln.	
4	Acıkmiş kudurmuştan beterdir.(20)	Ein Hungriger ist übler als ein Tollwütiger	- Der Hunger ist ein Unger. -Hungern und harren stinkt übel in die Nase. - Hungern und harren macht das Haupt nährisch. - Dem Hungrigen ist ein harr ein hart Brot.	
5	Acından kimse ölmemiş.(Acından ölmüş yok) (21)	Niemand ist aufgrund seines Hungers gestorben.	Ein Notschlag ist kein Totschlag.	
6	Acıyan uyumuş, acıkan uyumamış. (25)	Der Gekränkte kann schlafen aber der Hungrige nicht.	Der Bauch lässt sich nicht vergessen/vorlügen.	

7	Aç aç ile yatınca arada dilenci doğar.(26)	Zwei Hungrige machen einen Obdachlosen satt. Wenn sich ein Hungriger zu einem hungrigen gesellt, kommt ein Bettler zur Welt.	X
8	Aça kuru ekmeğ bal helvası gibi gelir. (Aça arpa ekmeği etten lezzetli gelir).(27)	Dem Hungrigen schmeckt trockenes Brot wie türkischer Honig. (dem Hungrigen schmeckt Gerstenbrot besser als Fleisch).	<ul style="list-style-type: none"> - Hunger macht Saubohnen zuckersüß. - Hunger ist die beste Würze/Gewürz. - Hunger ist beste Würze. - Der Hunger ist Meister. - Hunger macht rohe Bohnen süß. - Der Hunger macht alle Speise süß, allein sich selbst nicht. - Hunger macht rohe Bohnen zu Mandeln. - Dem hungrigen Bauch schmeckt alles wohl. - Hunger ist der beste Koch. - Hunger macht hart Brot zu Lebkuchen/Honigkuchen.
9	Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez. (28)	Der Hungrige kennt die Geduld nicht und das Kind die Zeit nicht.	<ul style="list-style-type: none"> -Der Bauch hat keine Ohren. -Not hat kein Gebot. -Dem hungrigen (Magen) ist nicht gut predigen. -Hunger leidet keinen Verzug. -Ein hungriger Magen versteht keinen Spaß. -Einem hungrigen Bauch kann niemand lügen. -Leichter Magen macht schweren Sinn. -Der Bauch läßt sich nicht vorlügen. -Ein voller Bauch studiert nicht gern.

10	Aç anansa/atansa da kaç. (29)	Fliehe vor dem Hungrigen, wenn es auch deine eigene Vorfahren oder sogar Mutter ist.	Ein hungriges Maul lässt sich nicht lange nötigen.	
11	Aç aslandan tok domuz yeğdir. (30)	Ein sattes Schwein ist besser als ein hungriger Löwe. (Es reicht nicht, einer bekannten Familie zu entstammen; eine einfache Person, die zum Reichtum gelangt, kann oft ein höheres Ansehen genießen).(Yurtbaşı, 1993:200)		X
12	Aç/arık at yol almaz, aç/arık it av avlamaz. (31)	Ein hungriges Pferd lässt sich schlecht reiten. Mit einem hungrigen Jagd Hund lässt es sich schlecht jagen.		X
13	Aç ayı oynamaz. (32)	Ein hungriger Bär tanzt ungerne.	-Hungriger Bauch singt einen bösen Alt. -Hunger und Durst singen keinen Alt. -Man singt nicht gut mit leerem Magen -Einem Hungrigen vergeht der Tanz.	
14	Aç bırakma (koyma) hırsız edersin, çok söyleme arsız (yüzsüz) edersin. (33). Çok söyleme arsız edersin, aç bırakma (parasız koyma, çok saklama) hırsız (yüzsüz) edersin. (Yüz verme arsız olur, az verme hırsız olur).	Lasse jemanden nicht hungrig, er wird zum Dieb, sage nicht zu viel (schelte nicht zu oft, sonst wird er unverschämt). (Yurtbaşı, 1993: 47)		X
15	Aç domuz darıdan çıkmaz. (34)	Ein hungriges Schwein bekommt man nicht aus dem Maisfeld (Kornfeld).	-Hungrige Schweine fühlen am meisten. -Ein hungriger Ochse sucht/findet die Krippe.	
16	Aç doymam, tok acıkam sanır. (35)	Der Hungrige glaubt er würde niemals satt werden und der Satte denkt er würde niemals hungern.		X
17	Aç elini kora sokar. (36)	Ein Hungriger kann nach glühenden Kohlen greifen. (Ein hungriger Mensch kann	-Ein hungriger Magen lehrt viel Kunste -Wer Hunger hat, kocht	

		alles riskieren) (Yurtbaşı,1993: 200)	den Kohl in der Hand, wenn der Topf fehlt.	
18	Aç esner, âşık gerinir. (37)	Der Hungrige gähnt und der Verliebte streckt sich.		X
19	Aç gezmekten tok ölmek yeğdir. (38)	Besser satt gestorben, als hungernd/hungrig zu leben.	-Besser satt sterben als hungrig umherlaufen.	
20	Açık ağız aç kalmaz. (40)	Ein offener Mund bleibt nicht hungrig. 1. Jemand, der sich äußern kann, wird alles bekommen, was er wünscht. 2. Im Laufe eines Lebens kann man immer einen Weg finden, um voranzukommen.(Yurtbaşı, 1993:202		X
21	Açın gözü ekmek teknesinde olur. (45)	Das Auge eines Hungrigen ist beim Brotkorb.		X
22	Açın imanı olmaz. (46)	Der Hungrige kennt keine Grenzen.		X
23	Açın karnı doyar gözü doymaz. (47)	Der hungrige Magen wird satt aber das Auge nicht.	-Des Hungrigen Bauch wird voll, sein Auge wird nicht voll. -Seine Augen sind grösser als der Magen. -Man füllt leichter den Bauch als die Augen. -Das Maul ist schnell gefüllt, aber langsam das Auge.	
24	Açın koynunda ekmek durmaz/ eğleşmez. (48)	Brot bleibt nicht im Schosse eines Hungrigen verborgen. (Derjenige, der in Not ist, kann kein Geld sparen. Ein Armer wird alles Geld ausgeben, das er bekommen kann, ohne an die Zukunft zu denken).(Yurtbaşı,1993: 202)		X
25	Açın kursacağına/kursığında çörek dayanmaz. (49)	Dem Rachen eines Hungernden kann kein Brötchen widerstehen. (Wenn ein Mensch wirklich in Not ist, werden seine Wünsche kein Ende haben). (Yurtbaşı,1993: 202)		X

26	Aç ile dost olayım diyen peşin karnını doyursun. (51)	Wer mit einem hungrigen befreundet sein will, der sollte sich gut sättigen.	X
27	Aç ile eceli gelen söyleşir. (52)	Wer mit einem Hungrigen spricht, riskiert seinen Tod. (Yurtbaşı,1993:200)	X
28	Aç karın katık istemez, uyku yastık istemez. (53)	Ein hungriger Bauch benötigt nur Brot, und ein schläfriger Mensch benötigt kein Kissen. (Ein Hungriger kann alles essen, und ein Schläfriger findet überall seine Ruhe).(Yurtbaşı,1993:201)	-Der ist nicht hungrig, dem Käs' und Brot nicht schmeckt.
29	Aç köpek fırın/ fırın damı/ duvarı deler/yıkar. (54)	Wer hungrig ist, der bricht in die Bäckerei ein.	-Hungrige Fliegen stechen scharf/ übel. -Not bricht Eisen. -Der Hunger treibt den Wolf ins Dorf.
30	Aç kurt aslana saldırır. (55)	Ein hungriger Wolf greift sogar einen Löwen an.	-Der Hunger treibt den Wolf über Schnee und Eis. -Der Hunger treibt den Wolf aus dem Busch. -Der Hunger treibt den Wolf aus dem Walde.
31	Aç köpek/kurt yavrusunu yer. (56)	Ein hungriger Hund/ Wolf frisst seine eigenen Welpen	-Hunger lehrt die Katzen mausen. -In der Not frisst der Teufel Fliegen.
32	Açlık ile tokluğun arası yarım yufka/bir dilim/bir lokma ekmek. (57)	Der Übergang zwischen Hunger und Sättigung ist ein Hauch dünnes Stück Brot.	-Der Hunger kostet wenig, aber der Überdruß viel.
33	Aç ne yemez, tok ne demez. (59)	Der Hungrige isst alles und dem Satten gefällt nicht alles.	-In der Not frisst der Teufel Fliegen.
34	Aç ölmez, gözü kararır, susuz ölmez benzi sararır. (60)	Ein Hungernder stirbt nicht, ihm wird nur schwarz vor Augen. Ein Durstiger stirbt nicht, er wird nur blass. (Armut bringt nicht um, aber schwächt den Menschen).(Yurtbaşı,1993:201)	X
35	Aç tavuk (düşünde) kendini buğday (arpa, darı) ambarında sanır (görür). (61)	Ein hungriges Huhn stellt sich in einer Scheune voller Maiskörner vor. / Ein hungriges Huhn wähnt sich	-Der Wunsch ist der Vater des Gedankens. -Arme Leute schlafen

		in einem Gerstenschuppen.	wohl essen.	
36	Aç yanından kaç. (63)	Fliehe vor dem Hungrigen	-Ein hungriger Mann, ein zorniger Mann. -Ein böses Maul ist schärfer als ein Schwert.	
37	Aç yanında sarpın kurcalanmaz. (64)	In der Nähe eines Hungrigen sollte man nicht mit dem Brotkorb spielen/ über Essen reden.		X
Toplam: 37	Aca: 2 Acıkan: 2 Acından: 1	Acıyan: 2 Aç: 23 Ağız: 1	Açın: 5 Açlık: 1	

5.2. Almanca Atasözlerinin Çevirisi ve Açıklamaları

Tablo 2. *Almanca Atasözleri*

Sıra No	Almanca Atasözü	Türkçe Çevirisi	Birebir Karşılığı	Türkçe Eşdeğeri Yok
1	Dem hungrigen Bauch schmeckt alles gut. W.K.409	Aç karna her şey lezzetli gelir.	Acıkan ne olsa yer, acıyan ne olsa söyler.	
2	In Hungersnot gib'ts kein schlechtes Brot. W.K. 3070	Açlıkta (kıtlıkta) kötü ekmek yoktur.	Acıkan ne olsa yer, acıyan ne olsa söyler.	
3	Der Hunger ist ein Unger. /W.K.3051/Simrock/5105	Açlık istenmeyen bir şeydir.	Acıkmuş kudurmuştan beterdir.	
4	Hungern und harren stinkt übel in die Nase. W.K. 3056/Simrock/5106	Açlık ve bir şeyi özlemle beklemek burunda kötü kokar. Hem açlık hem de sonsuz arzu gerçekleşmezse kötü sonuçları olur.	Acıkmuş kudurmuştan beterdir.	
5	Hungern und harren macht das Haupt närrisch. W.K. 3056	Açlık ve bir şeyi özlemle beklemek insan çıldırır. İnsan çok arzu ettiği şeyi elde edemezse, ihtiyacı giderilmezse bedeni ve ruhu için tehlikeli olur.	Acıkmuş kudurmuştan beterdir. Umut fakirin ekmeğidir.	
6	Dem Hungrigen ist ein harr ein hart Brot. W.K. 3057	Acıkan için beklemek sert bir ekmektir.	Acıkmuş kudurmuştan beterdir.	
7	Der Bauch lässt sich nicht vergessen/vorlügen.	Karın/ mide (kendini) unutturmaz. Aç karna yalan	-Acıyan uyumuş, acıkan uyumamış.	

	W.K.404	yutturulmaz.	-Can boğazdan gelir.
8	Hunger ist ein scharfes Schwert. W.K.3052/Simrock-5101	Açlık keskin bir kılıç gibidir. Açlığa dayanmak zordur.	-Aç kılıca sarılır. -Aç adama soğuk, ok gibi işler.
9	Der Bauch hat keine Ohren. Simrock-765	Karnın kulakları yoktur. Açlık kanun kural tanımaz.	Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.
10	Dem hungrigen (Magen) ist nicht gut predigen. /W.K. 3058-Simrock-5098	Aç mideye vaaz vermek iyi gelmez.	Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez.
11	Hunger leidet keinen Verzug. W.K.3050./Simrock-5099	Açlık gecikmeye tahammül etmez.	Aç aman bilmez.
12	Voller Bauch zum Studieren nicht taugt. W.K.396-Simrock-760	Tok karınla insan düşünmeye bile üşenir (öğrenmek işe yaramaz). Üşengeç, düşünmeye üşenen.	-Aç aman bilmez. -Çok yiyen ahmak olur.
13	Leichter Magen macht schweren Sinn. W.K.4016-Simrock-6743	Boş mideye vaaz vermek iyi gelmez. Önce yemek sonra ders (iş).	Aç aman bilmez.
14	Not hat kein Gebot. Simrock-7559.	Açlık kanun, buyruk tanımaz. Zaruret insana her şeyi yaptırır.	-Aç kılıca sarılır. -Acıkmuş kudurmuştan beterdir. -Aç aman bilmez çocuk zaman bilmez.
15	Hungriger Bauch singt einen bösen Alt. Simrock-5094	Aç karın kötü kontralto söyler.	Aç ayı oynamaz.
16	Not lehrt viel Kunste. Simrock-7566	Aç bir mide çok fazla sanat öğretir. Açlık insanı yaratıcı yapar. Zaruret insana her şeyi yaptırır.	Aç elini kora sokar.
17	Not bricht Eisen. Simrock-7575	Açlık (yokluk) demiri keser, kırar. Yokluk insana büyük güç verir.	Aç köpek fırın damı/duvarı yıkar/deler.
18	Der Hunger treibt den Wolf ins Dorf. W.K.3053	Açlık kurdu köye indirir. Açlık insana normalde yapmayacağı şeyleri yaptırır.	-Aç köpek fırın damı/duvarı yıkar/deler. -Aç kurt aslana saldırır.
19	Hunger lehrt die Katzen	Açlık kedilere fare tutmayı	Aç köpek/kurt

	mausen. W.K. 3069-Simrock-5095	öğretir. İhtiyaç ve zaruret insanı maharetli ve yaratıcı yapar.	yavrusunu yer.	
20	Der Hunger treibt den Wolf über Schnee und Eis. Simrock-5097	Açlık kurdu kar ve buzun üstüne çıkarır. Açlık insana normalde yapmayacağı şeyleri yaptırır.	Aç kurt aslana saldırır.	
21	Der Hunger treibt den Wolf aus dem Busch. Simrock-5096	Açlık kurdu çalılıktan çıkarır. Açlık insana normalde yapmayacağı şeyleri yaptırır.	Aç kurt aslana saldırır. Kurdu ormandan açlık çıkarır.	
22	Der Wunsch ist der Vater des Gedankens. Arme Leute schlafen für wohl essen. Simrock 508.	Arzu tüm düşüncelerin babasıdır. Aç tavuk (düşünde) kendini buğday (arpa, darı) ambarında sanır (görür). Fakir insanlar yemek hayali için uyurlar. Umut fakirin ekmeğidir.	Aç tavuk (düşünde) kendini buğday (arpa, darı) ambarında sanır (görür).	
23	Hunger macht Saubohnen zuckersüß. W.K.-Simrock-5084	Açlık baklayı bile tatlı yapar. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	
24	Hunger ist die beste Würze/Gewürz. W.K.Simrock-5083	Açlık en iyi çeşnidir. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	
25	Hunger ist beste Würze. W.K.3067	Açlık en iyi çeşnidir. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	
26	Der Hunger ist Meister. W.K.3068	Açlık insana zorluklarla mücadele etmeyi öğretir. Açlık insanı ustalaştırır.		X
27	Hunger macht rohe Bohnen süß. W.K. 3065	Açlık ham fasulyeleri lezzetli yapar. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	
28	Der Hunger macht alle Speise süß, allein sich selbst nicht. Simrock-5088	Açlık bütün yemekleri leziz yapar ancak kendisini değil. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	
29	Hunger macht rohe Bohnen zu Mandeln. W.K. 3066-Simrock-5085	Açlık ham fasulyeleri badem gibi lezzetli yapar. Aç olana her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmek bal helvası gibi gelir.	

30	Dem hungrigen Bauch schmeckt alles wohl. W.K.409-Simrock-5087	Aç karna her şey lezzetli gelir.	Aça kuru ekmeğe bal helvası gibi gelir.	
31	Des Hungrigen Bauch wird voll, sein Auge wird nicht voll. W.K.410	Açın karnı doyar ama gözü doymaz.	Açın karnı doyar, gözü doymaz	
32	Seine Augen sind grösser als der Magen. W.K.411	Açın gözleri midesinden daha büyüktür.	Açın karnı doyar, gözü doymaz	
33	Man füllt leichter den Bauch als die Augen. Simrock- 757.	Aç karnı gözlerden daha kolay doyurursun.	Açın karnı doyar, gözü doymaz	
34	Das Maul ist schnell gefüllt, aber langsam das Auge. W.K.412	Ağız çabuk dolar ama göz doymaz.	Açın karnı doyar gözü doymaz.	
35	Not lehrt beten. Simrock-7564	Açlık duayı (yalvarmayı) öğretir.	Açlık padişahı bile yalvarır.	
36	Hunger ist der beste Koch. W.K. 3063. Simrock-5082	En iyi aşçı açlıktır.	Açlıkta darı ekmeği helvadan ala gelir.	
37	Voller Bauch, ein fauler Gauch. Simrock-759	Tok karnı ahmak adam, tembel adam demektir. Açken öğrenilmez.		X
38	Der Hunger ist niemand's Freund. W. K. 3054	Açlık kimsenin arkadaşı değildir. Açlıkla kimse arkadaş olmak istemez.		X
39	Wer nicht hungert, der fastet leicht. Simrock-5102	Aç olmayan kolay oruç tutar.	Tok açın halini bilmez.	
40	Voller Bauch lobt das Fasten. W.K.402-Simrock-762	Tok karnı orucu över.	Tok açın halini bilmez.	
41	Hunger leiden ist ein gewisses Einkommen. W.K.3060-Simrock-5092	Açlık insana sabırlı olmayı ve elindeki kıymetini bilmeyi öğretir.		X
42	Der Bauch ist ein böser Ratgeber. Simrock 755	Aç karnı kötü bir öğüt vericidir. İnsan açken kötü kararlar alabilir.	Bol bol yiyen bel bel /bön bön bakar.	
43	Hunger macht hart Brot zu Lebkuchen/Honigkuchen. W.K.3064/ Simrock-5086	Açlık kuru ekmeği çavdar ekmeği gibi lezzetli gösterir.	Aça kuru ekmeğe bal helvası gibi gelir.	
44	Hunger lehrt geigen. Simrock-5089	Açlık keman çalmayı öğretir. Açlık insana imkânsız olanı başarmayı öğretir.		X

45	Hunger und Durst singen keinen Alt. W.K.3055/Simrock-5093	Açlık ve susuzluk kontralto söylemez.	Aç ayı oynamaz	
46	Hunger ist ein guter Redner. Simrock.-5090	Açlık iyi bir hatiptir.		X
47	Lange Hungern ist kein Brot sparen. W.K. 3059-Simrock-5103	Uzun süre aç kalmakla ekmek tasarruf edilmez. İnsanın açlığı giderilmezse süre uzadıkça açlığı da o kadar artar.		X
48	Der Hunger findet den Doktorhut. Simrock-5091	Aç insan basiretli olur. Açlık insana içinde bulunduğu durumdan kurtulmak için kimsenin aklına gelmeyen çareler düşündürür, çıkış yolu buldurur.		X
49	Der Hunger kostet wenig, aber der Überdruss viel. W.K.3061-Simrock-5104	Aç insanın kaybedeceği pek az şey vardır. Oysa tok insanın kaybedeceği çok şey var. Her şeyini kaybedebilir.	Açlık ile tokluğun arası yarım yufka/bir dilim/bir lokma ekmek.	
50	Wer nicht hungert, saftet leicht. W.K.3062	Aç olmayan büyük laflar eder, palavra atar.	Tok açın halini bilmez.	
51	Ein böses Maul ist schärfer als ein Schwert. W.K. 4150-Simrock-5101	Aç ağız kılıçtan daha keskindir.	Aç, yanından kaç.	
52	Erst der Magen dann der Kragen. W.K. 4015-Simrock-6738	Önce yemek sonra eğitim.	Önce taam sonra kelam	
53	Ist der Magen satt, wird das Herz fröhlich. W.K. 4017-Simrock-768	Mide doyarsa kalp de huzurlu olur.	Ağız yerse yüz güler.	
54	Man sieht mir nicht in den Magen wohl aber auf den Kragen. W.K.-4018-Simrock-6739	İnsanların yüzünü görürsün ama midesinde ne olduğunu göremezsin.		X
55	Mit vollem Bauch ist gut Fastenpredigt halten. Simrock-761	Tok karınla oruç hakkında vaaz vermek iyidir.	Tok açın halini bilmez.	
56	Der Bauch macht uns alle zu Schelmen. Simrock-756	Aç karın hepimizi (muzip) maskara eder. Doyumsuzluk insanın varını yoğunu yiyip bitirir.		X

57	Von Worten wird der Bauch nicht voll. Simrock-763.	Boş laf/lakırdı/söz karın doyurmaz.	-Boş laf/lakırdı/söz karın doyurmaz. -Kuru laf karın doyurmaz.	
58	Wenn der Bauch voll ist, ist das Haupt blöde. Simrock-766	Karın doyunca baş aptallaşır, ahmak olur. Tok karınla kötü düşünür insan.		X
59	Der Teufel greift die Leute am Bauch an, wo sie am weichsten sind. Simrock-773	Şeytan insanlara en zayıf oldukları yerden, karından (mideden) saldırır. Şeytan insana açken her şeyi yaptırır.		X
60	Der Bauch läßt sich nicht vorlügen. Simrock 764.	Aç karın yalanlara kanmaz. Boş laflar karın doyurmaz.	Aç aman bilmez.	
61	Vor dem Essen hängt man's Maul, nach dem Essen ist man faul. Simrock. 2201	Dolu bir mideyle insan çalışmak istemez. Tembel olur insan.	Aç esner tok geçirir.	
62	Der Satte glaubt dem Hungrigen nicht. Simrock-8709.	Tok aç inanmaz.	Tok ne bilir açın halinden?	
63	Der Satte mag nicht wissen, wie dem Hungrigen zumute ist. Simrock-8710	Tok insan açın keyfinin nasıl olduğunu bilmek istemez.	Tok açın halini bilmez.	
Toplam: 63	Hunger:23 Hungrig: 5 Bauch: 17	Magen:5 Maul: 3 Not: 4	Hunger(n)/t: 5 Wunsch:1	

6. Türkçe ve Almanca Açlıkla İlgili Söylenmiş Atasözlerinin Biçimsel Özellikleri

6.1. Türkçe Atasözlerinin Biçimsel Özellikleri

Tablo 3. Türkçe Atasözleri

-an ortacı	-mış ortacı	aç (sıfat veya isim olarak)	aça (isim olarak)	acından (zarf olarak)	açık (sıfat)	Açın (isim olarak)	Açlık
Acıyan insan uyumuş ...	Acıkmuş kudurmuştan ...	Aç ayı ...	Aça kuru ekmek bal	Acında n kimse ölmemi ŝ	Açık ağız aç kalmaz	Açın gözü ...	Açlık ile yokluđu n...

Acıkan insan uyumuş ...	Aç aç ile ...	Aca dokuz yorgan ...	Açın imanı ...
Susayan insan ...	Aç aman bilmez		Açın karnı ...
	Aç anansa ...		Açın koynunda ...
	Aç at ...		Açın kursağında ...
	Aç domuz ...		Açın uykusu ...
	Aç doymam sanır		
	Aç elini ...		
	Aç esner ...		
	Aç gezmektense ...		
	Aç yanından kaç		
	Aç ile dost ...		
	Aç ile eceli ...		
	Aç karın ...		
	Aç köpek ...		
	Aç kurt ...		
	Aç ne yemez ...		
	Aç ölmez ...		
	Aç yanında ...		
	Aç aslandan ...		
	Aç arık ...		
	Aç bırakma ...		
	Aç tavuk ...		
	Aç yanında ...		

- **Türkçe Atasözlerinde En Sık Kullanılan Kelimelerin Frekans Dağılımı:**

“Aç” sözcüğü 37 atasözünün içinde toplam 23 kez kullanılmıştır. En sık kullanılan sözcüktür. İkinci en sık kullanılan sözcük ise 5 kez ile “açın” sözcüğü olmuştur. Daha sonra kullanılan sözcüklerin frekansı birbirine yakın ve düşük sayıdadır. “Aca” 2, “acıkan” 2 ve “acıyan” 2’şer kez kullanılmıştır. Bunları 1’er kez kullanım sıklığı ile “acından”, “ağız”, ve “açlık” sözcükleri takip etmektedir.

- **Atasözlerinde Kullanılan “Zamanlar”:**

Atasözlerinde kullanılan zaman çekimlerine bakıldığında genellikle “Geniş zaman” kullanılmıştır. Bazı atasözlerinde ise “Mış’lı geçmiş zaman” kullanılmıştır. Ayrıca “Emir kipi” ile de 2 tane atasözü kullanılmıştır.

- **Türkçe Atasözlerinde En Sık Kullanılan Fiiller:**

Gelmek (2), doymak (2), söylemek (2), ölmek (2), 1’er kez kullanılan fiiller ise: örtmek, uyumak, yemek, doğmak, bilmek, kaçmak, almak, avlanmak, oynamak, etmek, çıkmak, acıkmak, sokmak, esnemek, gerinmek, kalmak, olmak, durmak, eğleşmek, dayanmak, istemek, delmek, yıkmak, saldırmak, demek, kararmak, sararmak, görmek, kurcalamak.

- **Atasözlerinde Geçen Hayvan Adları:**

1. Aç ayı
2. Aç at
3. Aç it
4. Aç domuz
5. Aç köpek
6. Aç kurt
7. Aslan
8. Aç tavuk

6.2. Almanca Atasözlerinin Biçimsel Özellikleri

Tablo 4. *Almanca Atasözleri*

Konj.	Substantiv “Hunger” “Magen”, “Bauch”	Nomina Istil “hungern” “	deklinierte s Adjektiv	deklinierte s Adj. ohne Artikel	Not	dekl. Adj. mit dem unbest. Artikel	unpersönl. Pronomen “es”	betonte Prono men “der”
Wenn...	Der Hunger ist ...	Hungern und harren ...	Dem hungrigen Bauch ...	Hungrige Schweine ...	Notke nnt ...	Ein hungriges Maul ...	Es ist besser ...	Der ist..
	Hunger macht ...			Hungrige Fliegen ...		Ein offener Mund ...		
	Hunger kennt ...							

Der Hunger
treibt ...

Der Magen
eines ...

Der Bauch
hat ...

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Almancada ve Türkçede açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri incelenerek birebir karşılığı olan veya olmayan atasözleri araştırılmıştır. Almanca atasözleri konusunda en kapsamlı çalışmayı yapmış olan Simrock (1846) *“Deutsche Sprichwörter”* ile Körte'nin (1837) *“Die Sprichwörter und sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen”* eserleri ile Türkçede bu konuda en temel eser sayılan Aksoy'un (1988) *“Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü”*nde geçen açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri esas alınmıştır. Bu çalışmada Almancada 63 atasözü incelenirken Türkçede 37 atasözü incelenmiştir.

Bu inceleme sonucunda Türkçede geçen 37 adet açlıkla ilgili atasözünün 21 tanesinin birebir Almanca karşılığı var. 16 atasözünün birebir karşılığı yoktur. Almanca incelenen 63 adet atasözünün 51 tanesinin birebir Türkçe karşılığı varken 12 tanesinin karşılığı yoktur.

Almancada açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözlerinin sayısı Türkçedekilerin neredeyse iki katı kadardır. Ancak anlam olarak incelendiğinde Almancadaki atasözlerinin birçoğu farklı kelimeyle yapılmış ama anlamı aynı olan atasözleridir. Örneğin; *“Der Hunger treibt den Wolf ins Dorf”*, *“Der Hunger treibt den Wolf aus dem Busch”* veya *“Der Hunger treibt den Wolf über Schnee und Eis”*. Ya da *“Hunger macht Saubohnen zuckersüß”*, *“Hunger ist beste Würze”*, *“Hunger macht rohe Bohnen zu Mandeln”*, *“Wer nicht hungert, der fastet leicht”*, *“Voller Bauch lobt das Fasten”* gibi.

Türkçede açlık sözcüğüyle söylenmiş sözcükler incelendiğinde aç- kökünden türetilmiş isim fiiller, sıfat fiiller ve zarf fiiller görülmektedir. Yani aç, açta, açın, açlık, acıkan, acıkmış, acımdan gibi türetmelerden söylenmiş atasözleri vardır. Oysa Almancada açlık, acıkan, karın, mide, ağız, kıtlık gibi sözcüklerden türetilmiş atasözleri de vardır. Burada Türkçe öğrenen biri Türkçede “açlık” sözcüğüyle söylenmiş sözleri okuduğunda atasözlerinin neyle ilgili olduğunu daha kolay kestirebilir. Almancada “açlık” sözcüğünün dışındaki sözcüklerle söylenmiş atasözlerinin okuyan ya da öğrenen biri bu atasözlerinin ne anlama geldiğini kestiremeyebilir. Türkçede açlık sözcüğüyle söylenmiş atasözleri incelendiğinde bazı atasözlerinde hayvan adları da geçmektedir. 37 atasözünün 8 tanesi hayvan adlarıyla söylenmiştir. Örneğin; *Aç ayı, aç at, aç it, aç domuz, aç köpek, aç kurt, aç tavuk ve aç aslan*. Oysa Almancada sadece *kurt ve kedi* ve *sinek* adlarıyla söylenmiş atasözleri geçmektedir.

Açlık hissinin sadece insanları değil hayvanları da ne kadar etkilediği bu örneklerden anlaşılmaktadır. İnsan ne kadar güçlü olursa olsun, yaşadığı çevreye hâkim olsa da, diğer canlılardan üstün olsa da söz konusu açlık olunca açlığa karşı fazla dayanıklı değil. Çünkü insanlar ve diğer tüm canlıların yaşaması için temel ihtiyaçların en önemlisi yemek ve içmektir. Yaşamlarını sürdürebilmeleri için yemek, içmek ve uyumak zorundalar. Bu yüzden açlık ile ilgili atasözleri incelendiğinde her iki dilde de benzer anlamlara gelen atasözleri söylenmiş. Belki başka dillerde de açlıkla ilgili atasözleri incelenirse benzer sonuçlarla karşılaşılır. Zira insan her yerde insan olduğu için temel ihtiyaçlar da aynı oluyor. Bu ihtiyaçlar karşılanmadığında benzer tepkiler veriliyor dolayısıyla benzer atasözleri ortaya çıkmış oluyor.

Açlık o kadar istenmeyen bir durum ki, insana yaptırılmayacağı bir eylem yok gibi. İnsan acıktığında ne uyuyabilir, ne de verimli çalışabilir. “Aç olan insana kuru ekmeğe bal gibi gelir”, “aç köpek duvarı deler”, “aç kurt aslana saldırır” vb. atasözlerini örnek olarak görmek mümkündür. Ayrıca açlık milletlerin edebiyatlarına da yansımıştır. Örneğin Alman Edebiyatında Heinrich Böll’ün “*Das Brot der früheren Jahre*” adlı romanı mevcuttur. İnsanlar hayatta birçok sınavdan geçer, belki birçok sınava karşı mücadele eder, boyun eğmez ama açlık karşısında çok fazla dayanamaz. Bu yüzden atalarımız açlığın dayanılmaz gücü karşısında ibretlik sözler söylemişler ve bize yol göstermişlerdir. Açlığın ne kadar zor bir durum olduğu hemen hemen her milletin yazılı veya sözlü kaynaklarında mevcuttur.

Alan yazın da incelendiğinde atasözleri ve deyimlerin ders kitaplarında önemini vurgulayan birçok çalışma vardır. Kozakova’ya göre (2010:41) dil öğretiminde atasözlerine şimdiye kadar gereken önem verilmemiştir. Ayrıca çok uzun tecrübeler bize atasözleri ve deyimlerin ders kitaplarında çok az yer bulduğunu söylüyor. Atasözleri hem dilbilgisi açısından hem sosyal hem de kültürlerarası açıdan dil öğretiminde çok faydalı birer materyaldir.

Libor Marek ise (2010:8) genelde atasözlerinin çok zengin bir öğretim ve öğrenme potansiyeline ve içeriğe sahip olduğundan bahsetmektedir. Öğrenenlerin dilsel ve kültürbilimsel bakış açılarını genişletebilir, aynı zamanda dilsel becerilerin yanında kültürlerarası becerilerini de teşvik eder.

Kozakov’a göre (2010:42) yemekte tuz ne ise, yabancı dil öğrenmede ve öğretmede de atasözleri odur.

Birçok yabancı dil ders kitabı da atasözleri ve deyimler bağlamında birçok kişi tarafından incelenmiş ve atasözlerinin ve deyimlerin yabancı dil öğrenmedeki işlevinden bahsedilmiştir (Erdem ve diğ., 2015; Hayran & Yazıcı, 2020).

Bu çalışmanın sonuçlarından hareketle yabancı dil ders kitapları yazarlarına ve öğretmenlerine şu önerilerde bulunulabilir:

1. Bu çalışmada ele alınan Türkçedeki ve Almandaki açlıkla ilgili atasözlerini yabancı dil öğretiminde kullanmak faydalı olabilir. Maalesef yabancı dil öğretiminde atasözlerine fazla yer verilmemektedir. Oysa dil öğrenmek sadece öğrenilen dilin kelimelerini öğrenmek değildir. Aynı zamanda o dilin kültürünü, edebiyatını yaşam felsefesini ve dünyaya bakış açısını da öğrenmek gerekiyor. Öğrenilen dili konuşanlar dünyayı nasıl yorumluyorlar, hangi durumda hangi ifade biçimlerini kullanıyorlar bunu bilmek de önemlidir. Her milletin dünyaya bakışı farklıdır. Bu yüzden yabancı dil öğretiminde hem kitaplarda hem de ders içinde atasözlerine daha fazla yer vermek gerekir. Çünkü herhangi bir durumu anlatmak için bazen bir deyim bazen bir atasözü birkaç cümleyle ya da bir sayfayla anlatabileceğimiz durumu bir çırpıda bir atasözle veya bir deyimle anlatabiliriz. Atasözleri bazen görüldüğünden farklı anlamlar içerebilmektedir. Öğrenciler ilk bakışta anlamını çözemeyebilirler. Öncelikle iki dilde var olan ve birebir karşılığı olan mecaz anlam içermeyen atasözleri öğretilirse daha faydalı olabilir. Daha sonra mecaz anlamı olan atasözlerinin öğretimine geçilebilir.

2. Kültürlerarası yaklaşım metoduna göre öğrencilerde bir farkındalık oluşturulabilir ve yabancı dil öğrenenler farklı kültürleri de öğrenerek bazı önyargılarından kurtulabilirler. Söz gelimi bu durumla ilgili acaba Almanlar ne söylemiş, Türkler ne söylemiş diye öğrenciler merak edip araştırmacı bir tutum sergileyebilirler. Benzerlikler ve farklılıklar üzerinde durulabilir ve kültürler karşılaştırılabilir.

3. Ayrıca sözcük öğretiminde de atasözlerinden faydalanılabilir. Yazma becerilerini geliştirmede atasözleri çok önemli bir çalışma türüdür. Özellikle yazılı anlatımda öğrencilere bir atasözü verilerek

onu açıklamaları istenebilir. Öğrenci burada hem atasözünün ne anlama geldiğini çözmeye çalışacak hem de bu atasözünüyle ilgili düşüncesini açıklayacak.

4. Yine birçok otantik ya da yapay metinde okuma becerilerini geliştirmek için burada geçen atasözleri veya deyimler açıklanabilir ve varsa karşılığı Türkçe olarak açıklanabilir. Öğrenciler gerçek hayatta konuşurken atasözlerinden faydalanabilirse anlatacağı konuyu veya durumu kestirmeden çok kısa ve öz bir şekilde anlatmış olurlar. Bu yüzden atasözleri yabancı dil öğretiminde iyi birer materyaldir ve faydalanılması önemlidir.

Kaynakça

- Aksoy, Ö.A. (1988). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1. İnkılâp Kitabevi.
- Duden (1989). Deutsches Universal Wörterbuch A-Z. Dudenverlag.
- Dursun, M. E., Gün, M. ve Karateke, B. (2015). İleri Seviye İçin Hazırlanan İstanbul Yabancılara Türkçe Öğretim Setinin Kültür Aktarımı Açısından İncelenmesi. *International Journal of Language Academy* Volume 3/1.
- Hayran T. ve Yazıcı H. (2020). Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan deyimler üzerine bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 24(2).
- Kirchberger, J.H. (1986). Das Grosse Sprichwörter Buch. Orbis Verlag.
- Korkmaz, Z. (1992). Gramer Terimleri Sözlüğü. TDK Yayınları.
- Kozakova, Věra (2010). "Einige Bemerkungen zum phraseodidaktischen Konzept". In: Gester, Silke/Marek, Libor (Hg.): *Phraseologismen und Sprichwörter in der modernen deutschen Sprache*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Körte, W. (1837). Die Sprichwörter und Sprichwörtlichen Redensarten der Deutschen. Brockhaus Verlag.
- Lexikon sprachwissenschaftlicher Termini. Leipzig: VEB Bibliographisches Institut.
- Lewandowski, T. (1985). *Linguistisches Wörterbuch* 3. Quelle&Meyer.
- Marek, Libor: (2010) „Stichworte zum Problemfeld eines linguistischen und kulturellen Phänomens“. In: Gester, Silke/Marek, Libor (Hg.): *Phraseologismen und Sprichwörter in der modernen deutschen Sprache*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Maslow, A.H. (1943). A Theory of Human Motivation, *Psychological Review*, 50, 370-396.
- Mieder, W. (1983). *Deutsche Sprichwörter in Literatur, Politik, Presse und Werbung*. Helmut Buske Verlag.
- Simrock, K.J. (1846). *Die Deutschen Sprichwörter*. Brönnner Verlag.
- Yıldırım, A. ve Şimşek. H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.
- Yurtbaşı, M. (1993). *Türkisches Sprichwörter-Lexikon*. Özdemir Yayıncılık.
- www.screiben.net/artikel/60-beliebte-sprichwoerter-bedeutung-1609/ Erişim Tarihi: 15.09.2020